

A NATO BIZTONSÁGI BERUHÁZÁSI PROGRAMJA MAGYARORSZÁGI MEGVALÓSÍTÁSA FŐ FEJLESZTÉSI IRÁNYAINAK ELEMZÉSE¹

Halász Péter mk. alezredes

HM Beszerzési és Biztonsági Beruházási Hivatal

Bevezetőül szeretném felidézni azt, hogy a NATO a **Biztonsági Beruházási Program** (NATO Security Investment Programme, NSIP) keretében kiépíti, fejleszti, felújítja és esetlegesen üzemelteti az egyes tagországokban a Szövetség érdekében szükséges létesítményeket, a kijelölt **katonai infrastruktúrát**. Ez tehát nem segélyezésre és nem a leromlott laktanyák, objektumok felújítására szolgál. Gyakorlatilag azt jelenti, hogy a Szövetség által meghatározott képesség biztosítása érdekében megvizsgálják az érintett tagország adott szakterületre vonatkozó meglévő kapacitásait és összevetik azt a NATO által elvárt **Minimális Katonai Követelményekkel** (Minimum Military Requirement, MMR). A nemzet igényeit meghaladó ezen fejlesztések költségeit pedig a tagállamok közösen viselik.

A költségekből az adott feladat specifikumának megfelelően, a NATO-val történő egyeztető tárgyalásokon megállapodott mértéket a fogadó ország viseli (ez lehet akár 0% is), míg a fennmaradt részt a NATO tagországok közösen biztosítják. A Magyar Köztársaságot terhelő hozzájárulás mértéke a közös finanszírozáshoz **jelenleg 0,65%**. Mindezt egy egyszerű példával a következőképpen lehetne szemléltetni. Tegyük fel, hogy egy repülőtéren a NATO Minimális Katonai Követelményeihez képest 1 javító állással kevesebb hangár kapacitással rendelkezünk a saját repülőgépeink számára. Ugyanakkor a Szövetségnek 3 javító állásra lenne még szüksége. Ebben az esetben építhetnénk

---

¹ Lektorálta: Dr. Baráth Sándor mk. alezredes, a hadtudomány kandidátusa

egy új 4 javítóállásos hangárt. Így a kivitelezési költségek $\frac{1}{4}$ -ét hazánk, $\frac{3}{4}$ -ét pedig a NATO tagállamok közösen finanszíroznák. A $\frac{3}{4}$ rész NATO közös költségéből Magyarországot pedig a fent említett 0,65% terhelné .

Az előzőekből világosan kitűnik, hogy az NSIP-ek keretében jelentős fejlesztési pénzek áramolhatnak be az országba, ami egyúttal további új munkalehetőségeket is teremthetne a hazai vállalkozók számára.

A négy, jelenleg jóváhagyással rendelkező, Magyarországot közvetlenül érintő képességcsomagban korábban jóváhagyott fejlesztések összege **közel 60 Mrd Ft** volt (ÁFA nélkül), melyből a már említett 0,65%-on kívül mintegy **3,0 Mrd Ft** terhelné hazánkat. Természetesen ezen tervezett fejlesztési összegek a munkák, a folyamatos szakértői egyeztetések előre haladtával változhatnak.

A következőkben szeretném részleteiben kifejtetni a képességcsomagok (Capability Package, CP) megvalósításának a helyzetét.

Az egyes képességcsomagoknál, projekteknél a közös finanszírozás esetén a jóváhagyott összegeket EURO-ban szerepeltetem, melynek 2003. IV. negyedévi átváltási árfolyama a NATO-n belül az NSIP elszámolásokban egységesen 1 EUR= 256,60 Ft volt.

1.) A CP 5A0039 sz. képességcsomag

A híradó és informatikai rendszerek fejlesztését megvalósító képességcsomag volt hívatott biztosítani a NATO és a három új tagállam közötti állami-, tárcaközi-, külügyi- és HVK-szintű vezetői szervezetek informatikai úton történő kapcsolattartási feltételeinek a kialakítását. A képességcsomag 1998. június 25.-én került jóváhagyásra az Észak-atlanti Tanács által Magyarország vonatkozásában **10 projekttel** mintegy 9 millió EUR értékben,

melyből Magyarországot közel 530 ezer EUR terhelte. A képességcsomag befejezése a 2003. évben várható, melynek eredményeként a NATO és a Magyar Honvédség állandó jellegű kommunikációs és informatikai rendszere összekapcsolásra került, biztosítva az ún. nyílt és zárt összeköttetést és adatátvitelt. A képességcsomag **első fázisában** az alábbi projektek lettek megvalósítva: NATO iroda-automatizálás, helyi összeköttetés, légi C2, titkosító eszközök, határon túli összeköttetések és híradó terminál berendezések biztosítása, valamint felderítő információs rendszer telepítése. Ezek gyakorlatilag 2002. évig átadásra kerültek.

A fenti projektek aktiválása még részben folyamatban van.

A **második fázisba** tartozó projektek várható befejezési határideje 2003. IV. negyedéve, melynek keretében a logisztikai jelentési és információs rendszerhez való kapcsolódás biztosítását, valamint a szárazföldi erők és a NATO közötti mobil rendszerű információcsere előkészítését, megvalósítását tervezzük még végrehajtani.

A projektek NATO finanszírozású részét alapvetően a NATO C3 Ügynöksége (NC3A), mint több nemzetközi szintű projekt fogadó nemzeti szerepét betöltő hivatala eszközök, berendezések szállításával biztosította.

A képességcsomagban korábban szereplő **úrtávközlési projekt** (Satellite Communication, SATCOM), amely eredetileg a három csatlakozott tagország ilyen jellegű képességét biztosította volna, a NATO által áttekintésre és felülvizsgálatra került.

Az NC3 Ügynökség által eljuttatott tervezetekből és az előzetes tenderfelhívásból kitűnik, hogy 2003. évtől ez a feladat – nagyságrendjére való tekintettel - mind a 19 tagország számára egy teljesen új, önálló képességcsomag keretén belül fog majd végrehajtásra kerülni. Az új képességcsomag célja lesz a „Műholdas távközlési kapcsolat biztosítása a NATO vezetése és irányítása, a

politikai konzultáció és a NATO civil vészhelyzet-tervezés érdekében 2019-ig”. Ehhez további nemzeti részfeladatokkal és költségvonzattal kell majd számolni. Megítélésem szerint a feladat nagyságára, politikai-, szakmai- és tárcaközi jellegére való tekintettel rendkívül fontos szereppel bír ebben a hazai felelősök és az együttműködő szervezetek időbeni kijelölése, melynek feladata a **Fogadó Nemzeti Támogatás** (Host Nation Support, HNS) feltételeinek körültekintő biztosítása.

2.) A CP 3A0053 sz. képességcsomag

A NATO Reagáló Erők (NATO Reaction Forces, RF) fogadását biztosító **repülőtér fejlesztéseket** tartalmazó képességcsomagot 34 projekttel 1999. július 27-én hagyta jóvá az Észak-atlanti Tanács közel 130 millió EUR előirányzattal, melyből mintegy 12 millió EUR volt a tervezett magyar hozzájárulás. A képességcsomag befejezési határideje 2004. év vége. A fejlesztés keretében **három repülőterünk** (Ferihegy, Kecskemét és Pápa) NATO általi használatra történő alkalmassá tétele, továbbá a katonai repülőtereken belüli („On-base”) és a repülőtereken kívüli („Off-base”) üzemanyag tároló kapacitások NATO követelményeknek megfelelő beruházása kerül végrehajtásra. Az „Off-base” követelményeknek való megfelelést várhatóan a HM – MOL közös tervezése alapján egy – a Szövetségen belül is egyedülállónak mondható– **lízingszerződéses konstrukció** biztosítja majd, mely 3 projekt feladatait és költségeit váltja fel a lehető leggazdaságosabb módon.

A **kecskeméti repülőtéren** az elmúlt 3 év alatt a következő fejlesztések valósultak meg nemzeti versenyeztetési eljárás keretén belül :

- felszállópálya hosszabbítás
- kábeles repülőgép fékező rendszer
- állóhely vadászgépek és szállító-repülőgépek számára
- fegyverelésítő zóna

- karbantartó állóhely repülőgépek számára
- repülőgép hajtómű-ellenőrző zóna
- repülőtér világítási rendszer
- javító hangár és műhelyek
- folyékony-oxigén tároló kivitelezése.

Jelenleg folyamatban van még a bázison belüli üzemanyag tároló és elosztó rendszer kialakítása.

A kecskeméti repülőtér további 5 projektje: szünetmentes áramforrás biztosítása, lőszertároló építése, RF hadműveleti elhelyezése, tároló raktárak kialakítása és a híradó-informatikai rendszerek bővítése előkészítés alatt van.

A **pápai repülőtér** első ütemére tervezett fejlesztésekkel kapcsolatosan sajnálatosan meg kell jegyezni, hogy azok kivitelezése közel egy éves késlekedéssel indulhatott csak meg. Ezt követően ugyanazon munkálatokat kell műszaki tartalmukat illetően elvégezni, mint Kecskeméten.

Ez idáig az alábbi projektek kerültek befejezésre szintén nemzeti versenyeztetési eljárás keretében:

- felszállópálya hosszabbítás
- kábeles repülőgép fékező rendszer
- fegyverelésítő zóna
- repülőgép hajtómű-ellenőrző zóna
- folyékony oxigén-tároló kialakítása.

A további projektek részben tendereztetés alatt, illetve részben előkészítési stádiumban vannak.

A **Ferihegyre** tervezett fejlesztések előkészítése tárcaközi szintű egyeztetések alatt áll.

3.) A CP 5A0044 sz. képességcsomag

Az új **3D-s (3 dimenziós) radarok** NATO közös költségből történő beszerzését és telepítését, valamint az – alapvetően szintén NATO forrásból finanszírozott – építési feladatokat (torony, kiszolgáló épületek, stb.) tartalmazza a képességcsomag, amelyet Magyarország vonatkozásában 6 projekttel mintegy 96 millió EUR értékű előirányzattal hagyott jóvá az Észak-atlanti Tanács 1999. június 25.-én. A képességcsomagban jóváhagyott befejezési határidő 2006. Ez a képességcsomag teszi majd lehetővé a NATO Radar Tervében, béke és veszélyeztetettségi időszakra meghatározott radar lefedési követelmények teljesítését a Cseh Köztársaság, Magyarország és Lengyelország számára. A képességcsomag megvalósítása érdekében Magyarországon három helyszínen: **Bánkút, Békéscsaba és Zengővár** térségében kerül telepítésre egy-egy új 3 D-s radar.

Az első 3 projekt keretében **radarok** (Fix Air Defence Radar, FADR) és kiegészítő technikai eszközök beszerzése és telepítése történik, melyek irányítását kijelölt programfelelősként a HM Technológiai Hivatal Légvédelmi Fejlesztési Programiroda és a Brüsszelben működő Cseh-Magyar Radarbeszerzési Nemzetközi Programiroda végzi. A mérnök-tanácsadói feladatokat az NC3A szervezet látja el. A NATO eljárása szerint a nemzetközi tendereztetés eredményeként az NC3A – a Honvédelmi Minisztérium egyeztetésével – megkötötte a radarok szállítására vonatkozó szerződést az Alenia Marconi Systems nevű céggel.

A további projektek keretében a **radartornyok** építéséhez kapcsolódó munkálatok kerülnek elvégzésre. A NATO Infrastrukturális Bizottsága felhatalmazta Magyarországot, hogy a projektek nemzeti tendereztetés (National Competitive Bidding, NCB) keretében kerüljenek megvalósításra. Az

engedélyezési tervek elkészültét követően mindhárom objektum jogerős építési engedélye kiadásra került.

A nyertes radarszállítóval történt szerződéskötést követően elkezdődött a radar helyszínek előkészítési követelményeik kidolgozása és véglegesítése. Ezek alapján megkezdődött a tornyok építésére vonatkozó tenderdokumentációk, valamint az időközben módosított engedélyezési tervek kidolgozása. Jelenleg folynak a békéscsabai és a zengővári helyszínek kivitelezéseinek a tendereztetési eljárásai.

4.) A CP 5A0035 sz. képességcsomag

A **légi vezetési és irányítási rendszerek fejlesztését** megvalósító, Magyarország vonatkozásában 8 projektből (7 projekt híradás-technikai fejlesztési, 1 projekt építés-beruházási feladat) álló képességcsomagot az Észak-atlanti Tanács 2000. június 16.-án hagyta jóvá mintegy 21 millió EUR-os előirányzattal, melyből közel 2,5 millió EUR terhelné Magyarországot. A képességcsomagban foglalt fejlesztések jóváhagyott befejezési ideje 2003. év volt, mely az építészeti munkák megvalósítának függvényében várhatóan késni fog. A csomagból időközben egy projekt törlésre került.

A képességcsomag a következő projekteket tartalmazza :

- zavarvédett kommunikáció biztosítása
- föld - levegő - föld híradás biztosítása
- Integrált Vezetési és Irányítási rendszer kialakítása
- átmeneti gerinc-radar lefedettség biztosítása
- informatikai rendszerek beszerzése és telepítése
- nemzeti híradás kiépítése
- a vezetési pont teljes építészeti felújítása.

Az első hat híradás-technikai jellegű fejlesztési terület programfelelőse a HM Technológiai Hivatal, Légvédelmi Fejlesztési Programirodája.

Valamennyi fent említett projekt **megvalósítása folyamatban** van.

Összességében az alábbi megállapítások tehetők:

1, A fenti NSIP képességcsomagokban szereplő feladathalmazt figyelmesen vizsgálva, azokat logikai sorrendbe téve látható a fejlesztések egymásra való épülése, illetve az elvárt katonai követelmények összefüggésrendszere.

2, Az eddigi eredmények alapján megállapítható, hogy a jóváhagyott beruházások, fejlesztések alapvetően megfelelő ütemben haladnak. A további feladat, melyre már jó előre fel kell készülni, az a műszaki átadásokat követően a NATO Közös Hivatalos Átadási Eljárásának (Joint Formal Acceptance Inspection, JFAI) a lefolytatása, illetve a további hazai működési és üzemeltetési (Operation and Maintenance, O&M) feltételek biztosítása.

3, Szeretném felhívni a figyelmet ugyanakkor arra, hogy - a meglévő további hazai infrastrukturális hiányosságok csökkentése szempontjából is - már most szükséges megtenni a lépéseket új képességcsomagok előkészítése, kidolgozása, illetve elfogadtatása céljából, kiemelten kezelve a NATO 2002. évi prágai csúcsértekezletén felajánlottakat, valamint a hazai védelmi felülvizsgálat eredményeit.

4, Az előzőekben vázoltak, bemutatottak alapján úgy érzem egyértelműen kijelenthető a NATO Biztonsági Beruházási Programjának fontossága, valamint hosszú távú élénkítő szerepe.

Felhasznált irodalom:

Saját források, valamint a HM Beszerzési és Biztonsági Beruházási Hivatal nem publikált jelentései.